

Skoldisciplin och rotting.

Läste härom dagen ett tidningsmeddelande om att frågan om skolan kommit på tapeten igen. Folkskolläraryrket har dragit försorg därom genom att till kretsarna landet runt remittera en bohusslänsk motion i ärendet. Sedan är det väl meningen att ge skolöverstyrelsen en vink om vad nöden kräver: rottingdans i fortsättningsskolorna för ordningens och disciplinens skull!

Det kravet har förut framburits och avisats; skolöverstyrelsen tycks ha fått för sig att rottingstut eller annan kroppsgymnastik ej skall ingå bland de välsignelser fortsättningsskolan bjuder på. Men folkskollärarnas arbetsutskott ger sig inte och därför vet ingen hur det kan gå. Detta utskott representerar ju den kår som har folkets hela fostran om hand, den kår som tänder kunskapens normalljus överallt i bygderna och följaktligen bör visas all möjlig hörsamhet.

Sunda förnuftet säger, att många pojkar i fortsättningsskolåldern göra sig väl förtjänta av ett kok stryk allt emellanåt. Därom kan väl svenska folket vara alldeles enigt. Men därmed är ärendet ingalunda utrett.

Det finns slynglar som behöva agas eftertryckligt — men det är tyvärr inte så alldeles fastslaget, att alla lärare begripa hur, var eller när agan skall ske. Jag vill bevisa påståendet med ett litet exempel ur erfarenheten.

För knappa tjugo år se'n hade jag själv förmånen av undervisning i en varannandagsskola på landet. Läraren-kantorn var, näst prästen, socknens störste pamp. Han var till ytterlighet slagfärdig. Inte en dag gick utan att vi fingo slående bevis härför.

Jag minns särskilt ett tillfälle. Framför mig satt en stor pojke med ovanligt ljus hår. Men något ljushuvud var han inte för det. Tvärtom. Han orkade aldrig med vid uppflyttningarna utan gick så där ett par år i varje klass. Men from och beskedlig var pojken nästan till överdrift.

Läraren var trött på honom och det var kanske inte så underligt. En enkel fråga gavs men det blev inget svar. Då kom pekpinnen (en bra nog kraftig käpp) fram och fick dansa på pojkestackarnas huvud. Mitt bänkllock blev översälat av hår — det satt väl för löst på pojken skulle kan jag tro. Jag minns episoden mest därför att det bortslagna håret var så ljus, nästan vitt.

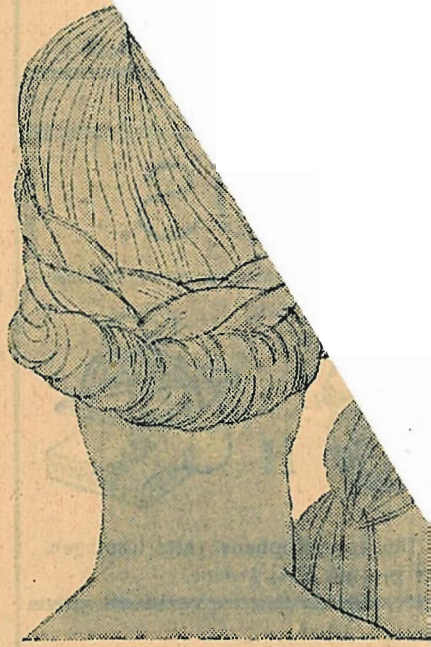
Pojken hade inte gjort något ont, han var bara lite efterbliven på huvudets vägnar. Det rädde han inte för. Vi barn förstodo att det var så och tyckte så synd om honom. Vi sågo bestraffningens orättvisa med en bitterhet som i den åldern är ousäglig.

Läraren var ändå på visst sätt rättvis. Han hade sin egen son i vår klass och den pojken fick stryk oftare än andra. En gång slog läraren-fadern pojken med pekpinnen så att den gick i tre bitar och därefter fick delinkventen gå till en annan sal och hämta rottingen för exekutionens fullbordande. Vi skälvde av skräck.

Vi flickor fingo visserligen då och då slag i huvudena av pekpinnen, men eftersom flicknaeckarna den tiden ståtade med flåtor så fingo dessa oftast göra tjänst i uppruskningsyfte. Så var det öronen, förstas, våra och pojknas. Ett par av de senare fingo var sitt öra så omvridet, att de lossnade en smula i underkanten. Sådan behandling är antagligen mycket smärtsam och följaktligen effektiv.

Vår lärare kunde konsten att variera sina bestraffningsmetoder. Han tyckte mycket om att låta någon liten stackare resa sig upp och så ta ett kraftigt tag i syndarens näsa. Så blev det "huvud bakåt och framåt böj" i stigande tempo. En flicka — en av de duktigaste, hon blev själv i sinom tid lärarinna — underkastades en gång denna ceremoni så länge att hon till slut föll ihop som en trasa i gången mellan bänkarna.

Det kan räcka med dessa små exempel. Vad blev resultatet? Jo, att skrällen regerade oss ständigt. Jag minns särskilt

innanläsningstimmarna. Jag för min del "läste över" i förväg så jag kunde styckena utantill, men när det gällde att framför läraren läsa dem ur boken, så var det stopp. Det var som en ringdans av ord framför ögonen, en följd av rädslan. Hjärnan bara sysslade med de slag och lugnningar som jag visste skulle komma.

Ändå var denne lärare snäll ibland, d. v. s. mellan lektionstimmarna. Han skickade ofta och gärna efter karameller och bjöd oss på. Mötte man honom ute var han den snällaste farbror man kunde tänka sig.

Dessa vänligheter friade honom dock ej helt och hållet från vedergällning för begångna orättvisor. När pojknas blevo äldre hämnades de. En mörk höstkväll blev läraren så illa slagen att han måste upphöra med sin verksamhet en tid.

Den lärare jag här talat om var duktig i sitt fack. Jag vet det, ty hans elever fingo alltid de bästa vitsord. Detta faktum må ej fördöljas. Men jag undrar ändå om hans metod att skapa disciplin var så alldeles oangripbar. Jag vet åtminstone att ännu på äldre dar har jag en förmimelse av en över huvudet kraftigt svängande pekpinne var gång jag skall läsa högt ur en bok eller tidning. Barndomsminnena sitta i!

Tidningsnotisen om en eventuell ny rottingens glansperiod har väckt dessa erinringar. Jag tänker att äga nog behövs i skolan, men det kan vara farligt att låta en lärare omhänderha denna äga utan kontroll. Man må betänka, att varje lärare årligen har hand om en rätt stor samling barn, så att om en lärare är obehärskad få så många — under årens lopp — lida därav. Nog hade min lärare satt skräck i en barnskock på åtskilliga hundra tillhoppa. Och den läraren var nog inte så alldeles ensam i sitt slag. Obehärskad, koleriska lärare finns det nog nu också.

En annan sak. Skolläraryrket motioner om rottingen i fortsättningsskolan framhålla bl. a. att kroppslig äga måste till i denna skola, ty densamma elever komma från så olikartade hem. Annat är det med läroverkens elever, för vilka anmärkningar och relegering äro tillräckligt effektiva bestraffningsmedel.

Kanhända är det så. Fortsättningsskolornas elever komma nog mest från de enklaste hemmen, det är tämligen klart. Men jag vet skolbarn, t. o. m. för tjugo år sedan, som med förskräckelse skulle ha fört med sig en anmärkning till de fatigaste arbetarhem. Jag tror fullt och fast att känsligheten på detta område betydligt ökats både hos barnen och föräldrarna, de må vara aldrig så av underklass. Men skulle det ändå vara sant — som man i vissa lärarkretsar synes hävda — att rottingen är det förnämsta och säkraste uppfostringsmedlet när det gäller fattigt folks barn, så må åtminstone denna rotting icke utan tvekan lämnas i varje lärares händer till fri disposition. Egna erfarenheter säga att denna fria, otyglade disposition kan förbittra skoltiden för många, många, utan att så varit nödvändigt.

Inga V.